

Universitat
de les Illes Balears

Societat d'Història
Natural de les Balears

VIII Jornades de Medi Ambient de les Illes Balears

Programa Formentera
Centre Artesà de Formentera Antoni Tur "Gabrielet"
Sant Francesc de Formentera

Dilluns 23 de gener 2023

9:00-9:30: Acreditacions dels inscrits. Recollida de material.

9:30-10:00: Inauguració de les Jornades.

10:00-11:00: **CONFERÈNCIA**. **F. Xavier Niell (Universidad de Málaga)**. La diversitat, com es calcula, té un abast conceptual limitat.

11:00-11:30: *Pausa / cafè.*

Sessió: Ecosistemes i recursos terrestres

11:30-11:42. **Salom Oliver, M., Ribas Serra, A., Vallespir, J., Tejada, S. i Pinya, S.** Estudi del comportament termoregulator de la tortuga mediterrània (*Testudo hermanni*) a Mallorca (Illes Balears).

11:42-12:42. **CONFERÈNCIA**. **Del Valle, L., Fornós, J.J. i Pons, G.X.** Es Freus i Formentera un destacat laboratori natural dels jaciments Pleistocens i els canvis del nivell marí.

12:42-13:15. **CONFERÈNCIA**. **Álvarez, B.** Tendidos eléctricos y avifauna.

13:15-16:00: *Pausa / dinar.*

Sessió: Ecosistemes i recursos marins

16:00-16:12. **Tejada, S., Cohen-Sánchez, A., Valencia, J.M., Box, A., Solomando, A., Pinya, S., Catanese, G. and Sureda, A.** Ectoparasite causes oxidative stress in the liver of the razorfish *Xyrichtys novacula*.

16:12-16:24. **Mas Ferrà, X.** Encallaments de *Janthina pallida* Thomson, 1840 (Gastropoda: Epitoniidae) a Eivissa durant el 2021 i 2022.

16:24-16:36. **Cohen-Sánchez, A., Pinya, S., Fortesa, V., Colomar, V. i Box, A.** *Callinectes sapidus* a les Illes Pitiüses.

16:36-16:48. **Cohen-Sánchez, A., Solomando, A., Pinya, S., Sureda, A., Tejada, S., Colomar, V., Valencia, J.M. and Box, A.** Plastic content in *Xyrichtys novacula* digestive Systems.

16:48-17:00. **Massutí, E., Sánchez-Guillamón, O., Farriols, M.T., Palomino, D., Frank, A., Bárcenas, P., Rincón, B., Martínez-Carreño, N., Keller, S., López-Rodríguez, C., Díaz, J.A., López-González, N., Marco-**

Herrero, E., Fernández-Arcaya, U., Valls, M., Ramírez-Amaro, S., Ferragut-Perelló, F., Joher, S., Ordines, F. i Vázquez, J.T. Millora del coneixement científic de les muntanyes submarines del Canal de Mallorca (Mediterrània occidental) en el marc de la Xarxa Natura 2000.

17:00-17:30. Pausa / cafè.

17:30-17:42. Frank, A., Keller, S., Sánchez-Guillamón, O., Agulles, M., Mata-Chacón, D., Rincón, B., Farriols, M.T., Ordines, F., Jordà, G., Vázquez, J.T. i Massutí, E. Modelat d'espècies bentòniques formadores d'hàbitats a les muntanyes submarines del Canal de Mallorca: Resultats preliminars.

17:42-17:54. Díaz, J.A., Ordines, F., Farriols, M.T., Ferriol, P., Ramírez-Amaro, S. i Massutí, E. Porífers de les Illes Balears: diversitat i comunitats

17:54-18:06. Keller, S., Frank, A., Ferragut-Perelló, F., Farriols, M.T., Joher, S., Ordines, F., Guijarro, B. y Massutí, E. Huella pesquera alrededor de las Islas Pitiusas.

18:06-18:30. Sessió de pòsters

18:30. Fi de sessió

Dimarts 24 de gener 2023

9:30-10:30. **CONFERÈNCIA.** Gràcia, F. i Fornós, J.J. Les coves subaquàtiques litorals de Mallorca: 50 anys de recerques.

Sessió: Ciències de la Terra

10:30-10:42. Gràcia, F. i Enseñat, J.J. La cova de Sant Ferran (Sant Ferran de ses Roques, Formentera).

Sessió: Ecosistemes i recursos marins

10:42-10:54. Cohen-Sánchez, A., Solomando, A., Bagur, S., Barceló, C., Jiménez, A., Jiménez, Y., López, N., Mas, L., Mayol, P.J., Rodríguez, R., Rosselló, C., Sánchez, A.G., Turró, M., Box, A., Pinya, S. and Sureda, A. Effects of human activity using plastics as an indicator on markers of oxidative stress and detoxification in the gills of *Holothuria tubulosa*.

10:54-11:06. Fortesa, V., Castelló, M., Colomar, J. i Valverde, N. Una alga invasora a l'Estany des Peix (Formentera) del gènere *Batophora*.

11:06-11:36. Pausa / cafè.

11:36-11:42. Montero, I., Cohen-Sánchez, A., Pantoja, J., Marí, V. y Box, A. Seguimiento de la pesquería de gerret (*Spicara smaris*) mediante artes de tiro (gerretera) en la Isla de Ibiza durante el período 2013-2022.

11:42-11:54. Montero, I., Gómez, M., Cohen-Sánchez, A., Pantoja, J., Marí, V. y Box, A. Evolución de las Capturas por Unidad de Esfuerzo (CPUE) de la pesca de *Spicara smaris* durante el período 2013-2022. Aplicación de modelos de pesquerías pobres en datos.

11:54-12:06. Montero, I., Lassnig, N., Colomar, V., Pinya, S. i Box, A. Estudi dels patrons de creixement i moviment de *Seriola dumerili* Risso, 1810 (Actynopterii: Carangidae) a l'illa d'Eivissa: Fonaments ecològics per a la gestió pesquera sostenible.

- 12:06-12:18. **Montero, I., Pantoja, J., Cohen-Sánchez, A., Tejada, S., Sureda, A., Castaño, P. y Box, A.** Caracterización de las capturas accesorias de la pesca con artes de tiro (gerretera) en la Isla de Ibiza y supervivencia de *Boops boops* y *Trachurus mediterraneus*.
- 12:18-12:30. **Ordines, F., Joher, S., Farré, M., Farriols, M.T., Valls, M., De Mesa, A., Soldán, V., Díaz, J.A., Ferragut-Perelló, F., Bibiloni-Socias, M., Sánchez-Zulueta, P., Guijarro, B. i Massutí, E.** Comunitats explotades per la pesca de ròssec a les Illes Pitiüses.
- 12:30-12:42. **Pantoja, J., Montero, I., Sobrado, F., Burgos, S. y Box, A.** Mapeo de los puntos tradicionales de pesca de la isla de Formentera.
- 12:42-12:54. **Parra, Z., Valls, M., Ordinas, F., Guijarro, B. y Massutí, E.** Descripción de la dieta de cinco especies de peces demersales de las Islas Pitiusas.
- 12:54-13:06. **Sobrado, F., Vaquer, R., Albalat, B., Álvarez, E. i Burgos Juan, E.** Monitorització de les praderies de *Posidonia oceanica* de Cala Vedella.
- 13:06-13:18. **Cerrato, M.D., Mir, P.M., Ferriol, P., Gil, L., Monserrat-Mesquida, M., Araujo, O., Tejada, S., Pinya, S. and Sureda, A.** Oxidative stress response in the seaweed *Padina pavonica* associated to the invasive *Halimeda incrassata* and *Penicillus capitatus*
- 13:18-13:30. **Montero, I., Cohen-Sánchez, A. y Box, A.** Resultados preliminares de la evaluación temporal de las capturas de *Palinurus elephas* en las Islas de Ibiza y Formentera.

13.30-16:30: *Pausa / dinar.*

16:30-17:00. **CONFERÈNCIA. Perelló, E., Llobet, R., Lassnig, N. i Pinya, S.** Biodibal: ciència, turisme i biodiversitat.

Sessió: Botànica i ecologia terrestre

- 17:00-17:12. **Ribas-Serra, A., Cerrato, M.D., Mir-Rosselló, P.M. i Gil, L.** Efecte de la salinitat sobre la biologia reproductiva del fonoll marí, *Crithmum maritimum*.
- 17:12-17:24. **Mir-Rosselló, P.M., Cerrato, M.D., Salom-Vicens, L., Ribas-Serra, A., Cortés-Fernández, I., Gil, L. i Sáez, L.** La Briologia a les Illes Balears: revisió del passat, estat actual i visions de futur.
- 17:24-17:36. **Cerrato, M.D., Mir, P.M., Ribas-Serra, A., Cortés-Fernández, I., Cardona, C. i Gil, L.** Introducció de plantes vasculars al·lòctones a les Illes Balears. Síntesi dels registres en els darrers 18 anys (2005-2022).

Sessió: Col·leccions científiques, entitats i documentació naturalística

17:36-17:48. **Pons, G.X., March, J., Vicens, D., del Valle, L. i McMinn, M.** Les pioneres de la Societat d'Història Natural de les Balears.

17:50. **Cloenda**

Pòsters

Ciències de la Terra

- Servera-Nicolau, J., Del Valle, L., Vicens, D. i Pons, G.X. Noves dades per al registre estratigràfic i paleontològic del fini-Messinià - Plioquatnari: evolució geomorfològica de la plataforma Pòrtol-Sa Cabaneta (Illes Balears, Mediterrani occidental)
- Martín-Prieto, J.Á, Pons, G.X. i Carreras, D. Evolución histórica de la línea de costa de playas de Menorca (Illes Balears) (1956-2021).

- Morey, B. Els estudis de densitat fòssilífera superficial en el patrimoni paleontològic de l'illa de Mallorca (Illes Balears, Mediterrània occidental).
- Morey, B. Patrimoni geològic i patrimoni paleontològic a l'illa de Mallorca (Illes Balears, Mediterrània occidental).
- Morey, B. Patrimoni Natural relacionat amb el patrimoni Paleontològic de l'illa de Mallorca (Mediterrània occidental): per a una gestió conjunta.
- Morey, B. Patrimoni històric i arqueològic relacionat amb el patrimoni paleontològic de Mallorca. De conjunts patrimonials.
- Morey, B. La sedimentació mareal en el registre neogen postectònic de Mallorca (Illes Balears, Mediterrània occidental) del Serraval·lià a l'actualitat): significat interpretació.
- Morey, B. Sobre la protecció del patrimoni Paleontològic de Calvià (Mallorca, Illes Balears): de la teoria a la pràctica.
- Durán-Román, G.A., Sacristán, D., Verdú, I. y Vadell, J. La hidrólisis del diacetato de fluoresceína (FDA) como indicador de la actividad biológica en suelos de viña de Mallorca.

Ecosistemes i recursos marins

- Solomando, A., Pujol, F., Sureda, A. and Pinya, S. Evidence of ingested plastics in stranded cetaceans along the Balearic islands, Western Mediterranean Sea.
- Tejada, S., Cohen-Sánchez, A., Valencia, J.M., Box, A., Solomando, A., Pinya, S., Catanese, G. and Sureda, A. Ectoparasite causes oxidative stress in the liver of the razorfish *Xyrichtys novacula*.
- Guasch-Martínez, S., Borràs, M., Brunet-Coll, L., Caballero, N., Gil-Perelló, J., Fernández-Ruíz, J.F., Sanz-Gelabert, J., Salom-Vicens, L. i Pinya, S. Seguiment de les poblacions de *Patella rustica* Linnaeus, 1758, *Patella caerulea* Linnaeus, 1758 i *Phorcus turbinatus* (Born, 1780) a Eivissa en el marc del programa de seguiment Coastal Health Monitoring Scheme: resultats preliminars.
- Salom-Vicens, L., Brunet-Coll, L., Sanz-Gelabert, J., Borràs, M., Caballero, N., Gil-Perelló, J., Guasch-Martínez, S., Fernández-Ruíz, J.F. i Pinya, S. Seguiment de les poblacions de *Sarcotragus spinosulus* Schmidt, 1862 i *Sarcotragus fasciculatus* (Pallas, 1766) a Eivissa en el marc del programa de seguiment Coastal Health Monitoring Scheme: resultats preliminars.
- Borràs, M., Brunet-Coll, L., Caballero, N., Gil-Perelló, J., Guasch-Martínez, S., Fernández-Ruíz, J.F., Sanz-Gelabert, J., Salom-Vicens, L. i Pinya, S. Seguiment de les poblacions d'*Holothuria tubulosa* Gmelin, 1791 a Eivissa i Formentera en el marc del programa de seguiment Coastal Health Monitoring Scheme: resultats preliminars.
- Catanese, G., Grau, A. and Grau, A.M. Collection of biological samples for the creation of a DNA Bank of marine species with commercial interest in the Balearic Islands.
- Gil-Perelló, J., Brunet-Coll, L., Fernández-Ruíz, J.F., Borràs, M., Caballero, N., Guasch-Martínez, S., Sanz-Gelabert, J., Salom, L. i Pinya, S. Seguiment de les poblacions de *Paracentrotus lividus* (Lamarck, 1816) i *Arbacia lixula* (Linnaeus, 1754) a Eivissa en el marc del programa de seguiment Coastal Health Monitoring Scheme: resultats preliminars.
- Tudurí-Subiabre, A., Pasini, N., Ferragut, J.F., Picornell, A. i Ramírez-Amaro, S. Análisis genético como herramienta para conocer la conectividad a pequeña escala de la escórpura *Scorpaena notata* en las Islas Baleares.
- Riera-Batle, I., Mira, A. i Grau, A.M. Primers resultats de l'aplicació mòbil, el Diari de Pesca Recreativa (DPR).
- Bagur, M., Blanco-Magadán, A., Marsinyach, E. y Sales, M. Evaluación de los usos y presiones en el litoral y en el medio marino de Menorca.

- Blanco-Magadán, A., Marsinyach, E., Bagur, M., Ballesteros, E., Cefali, M.E., Sansón, M. i Sales, M. Canvis a mig termini en les poblacions de *Cystoseira sensu lato* (Fucals: Ochrophyta) de les zones arrecerades i poc profundes a Menorca.
- Sales, M., Gallofré, A., Bagur, M., Blanco-Magadán, A., Marsinyach, E., Rey, L. i Cardona, L. Resultats preliminars de l'enquesta sobre pesca recreativa a l'illa de Menorca.
- Félix-Torrilla, G., Pujol-Cunill, X., Garcia-Vendrell, M., Colomar-Costa, V., Ramos-Torrens, I. i Grau-Jofre, A. Esdeveniments de nidificació de tortugues marines a les Illes Balears: un nou repte per a la conservació de la tortuga babaua (*Caretta caretta*).
- Pich-Esteve, C., Félix-Torrilla, G., Abad-Platas, J. i Moro-Martínez, I. Recuperació d'ous d'elasmobranqui del sector pesquer: Una experiència de conservació marina a Mallorca
- Brunet-Coll, L., Gil-Perelló, J., Fernández-Ruiz, J.F., Borràs, M., Bertran-Caballero, N., Guasch-Martínez, S., Sanz-Gelabert, J., Salom-Vicens, L. i Pinya, S. Seguiment de les poblacions de *Anemonia sulcata* (Pennant, 1777) i *Aiptasia mutabilis* (Gravenhorst, 1831) a Eivissa en el marc del programa de seguiment Coastal Health Monitoring Scheme: resultats preliminars.
- Valencia, J.M., Puigserver, M., Fortesa, V., Monerris, N. y Moyà, G. Monitorización a largo plazo del fitoplancton de la bahía de Mahón, incluyendo mareas rojas.
- Fernández-Ruiz, J.F., Borràs, M., Brunet-Coll, L., Caballero, N., Gil-Perelló, J., Guasch-Martínez, S., Sanz-Gelabert, J., Salom-Vicens, L. i Pinya, S. Seguiment dels crancs litorals a l'illa d'Eivissa en el marc del programa de seguiment Coastal Health Monitoring Scheme: resultats preliminars.
- Cohen-Sánchez, A., Solamando, A., Pinya, S., Sureda, A., Tejada, S., Colomar, V., Valencia, J.M. and Box, A. Plastic content in *Xyrichtys novacula* digestive Systems.
- Cohen-Sánchez, A., Solomando, A., Bagur, S., Barceló, C., Jiménez, A., Jiménez, Y., López, N., Mas, L., Mayol, P.J., Rodríguez, R., Rosselló, C., Sánchez, A.G., Turró, M., Box, A., Pinya, S. and Sureda, A. Effects of human activity using plastics as an indicator on markers of oxidative stress and detoxification in the gills of *Holothuria tubulosa*.
- Khokhlova, A., Gudnitz, M.N., Ferriol, P., Tejada, S., Sureda, A., Pinya, S. and Mateu-Vicens, G. Epiphytic foraminifers as indicators of heavy-metal pollution in *Posidonia oceanica* seagrass meadows in the Balearic Islands.
- Sanz, J.A. and Pinya, S. Study and analysis of the allocation of coastal fish on the Pitiusian littoral.
- Herlin, M., González, L., Sánchez, J.B., Botia, P., Palmer, M. y Grau, A. Grupo Culmarex empieza su actividad en el Laboratorio de Investigaciones Marinas y Acuicultura de Andratx. Un ejemplo de colaboración público-privada.

Botànica i ecologia terrestres

- Borràs, J., Cursach, J., Perelló-Suau, S., Herrera, C. i Capó, M. Variación interespecífica en la polinización por engaño y las interacciones planta-polinizador en dos especies de *Serapias* (Orchidaceae).
- Ballester, M. i Cursach, J. Dispersió per endozoocòria a *Pistacia lentiscus*.
- Estradé Niubó, S. i Fernández Rebollar, I. Cartografia d'hàbitats dels sistemes dunars de Menorca i valoració del seu estat ecològic. Comparativa 1988-2004-2021.
- Mir-Rosselló, P.M., Cerrato, M.D., Salom-Vicens, L., Ribas-Serra, A. i Gil, L. Cryptogamia Balearica, una iniciativa per revivre una disciplina en recessió.
- Barceló, M., Pou, J., Llompert, M., Luna, J.M. i Garau, C. El garrover (*Ceratonia siliqua* L.): un cultiu alternatiu adaptat a condicions marginals.

Zoologia i ecologia terrestre

Febrer-Serra, M., Lassnig, N., Colomar, V., Picó, G., Tejada, S., Sureda, A. i Pinya, S. Oxidative stress and behavioral responses of the moorish gecko *Tarentola mauritanica* submitted to the presence of an introduced potential predator, the horseshoe whip snake *Hemorrhois hippocrepis*.

Lassnig, N., Picó, G., Colomar, V., Perelló, E. i Pinya, S. Paràmetres demogràfics bàsics de la població de l'ós rentador *Procyon lotor* Linnaeus, 1758 a l'illa de Mallorca.

Herrera, C., Leza, M. i Jurado-Rivera, J.A. Únic haplotip mitocondrial detectat en la invasió de la vespa asiàtica (*Vespa velutina*) a les Illes Balears i l'Espanya peninsular.

Turró Escandell, M., Parramón Rampérez, L. y Rita Larrucea, J. Diferente densidad de ninfas de insectos transmisores de *Xylella fastidiosa* en la vegetación herbácea dentro y fuera de zonas forestales.

Muñoz, M., García, À., Ferretjans, J., Vidal, J., Terrasa, J. i Seguí, B. Seguiment de la tórtera salvatge (*Streptopelia turtur*) a Mallorca: notes metodològiques

Gestió ambiental

Cantos, J. Estructures vegetals lineals plenes de vida. Bardisses, tallavents i tanques vives en la conservació de la biodiversitat i l'adaptació a l'escalfament global a les Illes Balears.

Moragues, A. i Ruiz, M. Avaluació de la vulnerabilitat a la inundació de les construccions urbanes sota rasant de les àrees potencialment inundables de Campos i Sóller (Mallorca).

Col·leccions científiques, entitats i documentació naturalística

Del Valle, L., Llobera, M., Pons, G.X. i Vicens, D. El fons bibliogràfic Bartomeu Barceló de la biblioteca de la Societat d'Història Natural de les Balears: tesis i tesines.

Pons, G.X., March, J., Mas, R., Lluzar, E., Artigues, C., Muñoz, A. i Vicens, D. Un Museu de la Ciència per a les quatre illes: el gabinet de ciències de Lluc (Escorca, Mallorca).

